

ОСОБЕНОСТИ НА ПСИХИКАТА ПРИ ВЪЗРАСТНИТЕ ХОРА

Психичен облик на остаряването

Доц. С. Цветкова, д.пс

БИОЛОГИЧНИ, ПСИХИЧНИ И СОЦИАЛНИ ФАКТОРИ

- 1. Регрес на организма и нервната система, съпроводен от компенсаторно-приспособителни механизми и усъвършенстване на поведението въз основа на натрупания опит.**
- 2. Обща тенденция към личностови изменения, като намалена поривност и спонтанност, повишена ригидност, интровертност, недоверие, депресивност.**

Личностовата промяна е уникална и неповторима. Всъщност остаряването води до девинелиране, а не до нивелиране на личностите!
- 3. Увеличава се сензитивността към психогенни и соматогенни увреждащи фактори.**

СЕКИВНОСТ И ПАМЕТ

“Не всички прояви на психично стареене са еднозначен израз на биологичното стареене!”

1. Например, етиологично слабата сетивност се свързва директно с регрес и дисфункции на ЦНС.
2. Паметта и интелекта, обаче, се определят предимно от екзогенни фактори, като образователен ценз, мотивация, интереси, активност и адаптивност.
3. Старееенето повлиява когнитивността избирателно:
 - влошават се работната и дългосрочна памет;
 - затруднени са преработката на информация и възпроизвеждането при съхранени способности за разпознаване и разбиране.

ИНТЕЛЕКТ

- 1. Абстрактно-логическо мислене /невербален тип/ - рано започващ възрастов упадък, регрес към ситуативност /реминисценции/. След 25-та година с умерен наклон, а след 60/70 – рязко и ускорено. Ригидност , намалена обективност, асоциативен, а не аналитичен тип на мисловните операции.**
- 2. Речникови възможности, натрупана информация и усвоен опит – късен или слабо изразен упадък, търпи дори възходяща тенденция през третата възраст!**

При нормално протичане на стареенето новаторската интелигентност губи за сметка на нарастващата способност за използване на опита, т.н. асоциативна интелигентност.

ЛИЧНОСТ

“Личностовата характеристика на зрелия човек е твърде стабилна и не се променя съществено през втората половина от жизнения му цикъл!”

1. ИНТРОСПЕКТИВНОСТ/ИНТРОВЕРТНОСТ

“Насочването на вниманието на възрастния към собствения си вътрешен свят и лични потребности, е може би своеобразна протестна реакция към предишния си живот преминал в грижа за другите или е ням зов за грижа през старостта ?!”

2. ПРОМЕНИ В АЗ - КОНЦЕПЦИЯТА поради загуба на автономност, бездейственост, безполезност и чувство за социална изолираност.